

Zaaknummer
2026-001093

Datum
21 januari 2026

Raad d.d.
25 februari 2026

Onderwerp
Advies nieuw vergadermodel gemeenteraad Renkum 2026

Beslispunten

1. In te stemmen met het advies van de raadswerkgroep Vergaderstelsel en dit advies, inclusief de daarin opgenomen uitgangspunten voor de vergaderorde, ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad aan het begin van de raadsperiode 2026-2030.
2. De werkgroep de opdracht te geven om, samen met de griffie, op basis van de uitgangspunten een Reglement van orde uit te werken en dit ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad aan het begin van de raadsperiode 2026 – 2030.

Toelichting op de beslispunten

De gemeenteraad heeft in april 2025 besloten de raadswerkgroep Vergaderstelsel in te stellen. Deze werkgroep kreeg de opdracht om een voorstel uit te werken voor een nieuw vergaderstelsel dat leidt tot:

- minder vaste vergaderavonden;
- een besluitvormingsproces dat beter te volgen is voor inwoners;
- meer ruimte voor raads- en commissieleden om proactief en agendasettend te werken.

De werkgroep adviseert om de definitieve besluitvorming over invoering en implementatie van het nieuwe vergaderstelsel expliciet te beleggen bij de gemeenteraad van de nieuwe raadsperiode (2026–2030). De huidige raad wordt gevraagd om het advies van de werkgroep vast te stellen en dit als richtinggevend kader mee te geven.

Om tot dit advies te komen heeft de werkgroep verschillende vergadermodellen verkend aan de hand van zogenoemde bouwstenen: het gebruik van raadscommissies, het BOB-model, de politieke avond, participatievormen en de vergadercyclus.

De verkenning vond plaats door het vergelijken van vergaderstelsels bij andere gemeenten en een werkbezoek aan de gemeente Ermelo.

Op basis hiervan heeft de werkgroep de notitie 'Advies vergaderstelsel gemeenteraad Renkum' opgesteld.

Dit advies bevat de volgende elementen:

- A. Een advies voor de invoering van een nieuw vergadermodel, met de volgende kenmerken:
 - Een heldere BOB-structuur;
 - Een vergadercyclus van vier weken;

- Een politieke avond per week met de mogelijkheid om parallelle vergaderingen te houden in de beeldvormende en oordeelsvormende fase;
 - Formele en informele participatiemogelijkheden voor inwoners in de beeldvormende en oordeelsvormende fase;
 - Een duidelijke structuur die bijdraagt een strakke vergaderdiscipline.
- B. Een advies om te komen tot spelregels voor de vergaderorde van de verschillende vergaderingen, als basis voor een reglement van orde.
- C. Een advies voor de inrichting van de gremia voor de agendasetting en het maken van procesafspraken over het functioneren van de raad.
- D. Een beschrijving van de randvoorwaarden die nodig zijn voor de implementatie van het voorgestelde vergadermodel.

In december 2025 heeft de werkgroep een raadsessie georganiseerd om het voorgestelde vergadermodel toe te lichten en input op te halen bij raads-, commissie- en collegeleden. De opgehaalde aandachtspunten en varianten (onder andere over burgersprekrecht, debatregels, spreektijden, gremia en vergaderdiscipline) zijn betrokken bij het uiteindelijke advies.

De werkgroep heeft expliciet een afweging gemaakt tussen “snel starten” en “zorgvuldige implementatie”. Het advies is om de nieuwe raad aan het begin van de raadsperiode een integraal besluit te laten nemen, zodat de overgang zorgvuldig kan worden voorbereid en het nieuwe vergaderstelsel beoogd in september 2026 kan worden ingevoerd.

Kader

De Gemeentewet vormt het wettelijk kader voor de taken en bevoegdheden voor de gemeenteraad. De Gemeentewet laat echter veel vrijheid in de wijze waarop de gemeenteraad zijn werkzaamheden inricht. Artikel 16 van de Gemeentewet bepaalt dat de raad een reglement van orde vaststelt voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden.

Ieder reglement van orde is gebaseerd op een bepaald vergadermodel, dat wil zeggen: een wijze waarop de vergaderingen van de gemeenteraad zijn georganiseerd. Iedere gemeenteraad heeft zijn eigen vergadermodel. In bijlage 2 is een notitie toegevoegd, waarin de bouwstenen van verschillende vergadermodellen zijn beschreven.

Het voorliggende advies bevat een advies voor de invoering van een nieuw vergadermodel, op basis waarvan een nieuw reglement van orde zal worden opgesteld. Naast een aanpassing van de procedures vraagt het ook een aanpassing van gedrag en manier van werken door raads- en commissieleden.

Argumenten

1. Helderheid en voorspelbaarheid

Een vergadermodel met een duidelijke BOB-structuur en een vaste vergadercyclus maakt inzichtelijk:

- wanneer informatie wordt opgehaald;
- wanneer het politieke debat plaatsvindt;
- wanneer besluitvorming volgt.

Dit vergroot de voorspelbaarheid en begrijpelijkheid van het besluitvormingsproces voor zowel raadsleden als inwoners.

2. Minder vergaderdruk en betere benutting van tijd

Eén vaste politieke avond per week is overzichtelijk en beter planbaar. Parallele sessies maken het mogelijk meerdere onderwerpen te behandelen zonder extra vergaderavonden. Dit komt de werkdruk van raadsleden ten goede en creëert ruimte voor contact met inwoners en voorbereiding buiten de vergaderzaal.

3. Betere aansluiting op inwoners

Door formele inspraak- en meespreekmomenten te combineren met informele participatievormen, zoals statafelgesprekken, wordt deelname voor inwoners laagdrempeliger. Inwoners krijgen meerdere momenten in de cyclus om invloed uit te oefenen, zonder dat dit uitsluitend geconcentreerd is in de besluitvormende fase.

Aanpak/Uitvoering

De huidige raad neemt een advies- en richtinggevend besluit. De uitvoering en definitieve besluitvorming liggen bij de nieuwe raad:

- Begin raadsperiode 2026–2030: besluitvorming door de nieuwe raad over:
 - vaststelling van het vergaderstelsel;
 - vaststelling van het Reglement van orde;
 - benodigde budgetten en griffiecapaciteit;
 - organisatorische randvoorwaarden.
- Mei 2026: training en ondersteuning van raads- en commissieleden (onder andere debat, vergaderorde en rollen).
- Juni - Augustus 2026: implementatievoorbereiding (vergaderplanning, iBabs, communicatie, AV-middelen).
- September 2026: beoogde invoering nieuw vergaderstelsel, training.
- Na invoering: evaluatie, bijvoorbeeld in het eerste kwartaal van 2027.

Het voorgestelde vergadermodel kent veel herkenbare elementen uit het huidige vergaderschema. Toch gaat dit om meer dan alleen cosmetische wijzigingen. Het is belangrijk dat raads- en commissieleden het benaderen als een nieuw vergaderstelsel in plaats van het proberen te plotten op het bestaande. Hoewel er herkenbare elementen en dezelfde namen worden gebruikt, gaat het weldegelijk over een andere manier van werken met andere waarderingen en gedragingen. De werkgroep vindt het dan ook noodzakelijk dat er verschillende vergadertrainingen worden gehouden vóór de implementatie van het nieuwe vergadermodel.

Communicatie

Voor een zorgvuldige invoering is communicatie nodig richting:

- raads- en commissieleden (inwerkprogramma, handleiding vergaderorde);
- college en ambtelijke organisatie;
- inwoners (website, publieksportaal, lokale publicaties).

In het bijzonder vraagt het nieuwe vergaderstelsel om duidelijke uitleg richting inwoners over de verschillende fasen van besluitvorming en hun participatiemogelijkheden daarin.

Financiële consequenties

De invoering heeft financiële consequenties en vraagt capaciteit. Voor inrichting en implementatie is aanvullend budget nodig; dit wordt betrokken bij de besluitvorming door de nieuwe raad. De

exacte bedragen en dekking zijn nog niet bekend en moeten onderdeel zijn van de besluitvorming door de nieuwe raad.

- Griffiecapaciteit: het schrijven/uitwerken van het (concept) Reglement van orde vraagt inzet; in de randvoorwaarden is een indicatie opgenomen van circa 10 volledige werkdagen, exclusief afstemming met de werkgroep. Daarnaast vraagt het nieuwe model meer structurele ondersteuning door de griffie (o.a. meerdere agenda's publiceren en uitzendingen voorbereiden, ondersteuning van parallele sessies). Dit vraagt een uitbreiding van de griffiecapaciteit van 4 uur per week.
- Tweede vergaderzaal met bijbehorende uitzending: parallele vergaderingen vragen inrichting van een tweede vergaderzaal met een extra encoder, minimaal één camera en microfoons om vergaderingen te kunnen uitzenden.

Alternatieven

1. Huidig vergaderstelsel handhaven

Dit alternatief laat bestaande knelpunten rond vergaderdruk, overzicht en toegankelijkheid bestaan en benut de opdracht aan de werkgroep niet.

2. Wel BOB-structuur, maar zonder parallele vergaderingen

Dit vermindert de organisatorische complexiteit, maar leidt naar verwachting tot langere of extra vergaderavonden en bereikt daarmee slechts gedeeltelijk de doelstellingen.

3. Variaties binnen het voorgestelde stelsel

Binnen het voorgestelde vergaderstelsel kan de raad andere keuzes maken over onder meer:

- wel of geen burgerspreekrecht in de besluitvormende fase;
- het introduceren van spreektijden;
- nadere regels voor debat, interrupties en vergaderdiscipline.

Bijlagen

1. Advies werkgroep vergaderstelsel gemeenteraad Renkum januari 2026;
2. Notitie Bouwstenen voor een vergadermodel, werkgroep vergaderstelsel;
3. Concept-raadsbesluit advies Nieuw vergadermodel gemeenteraad Renkum.